

דבר תורה לפרשת ראה מפרוש רבנו עובדיה ספורנו

עורך: יצחק גבאי

אי אפשר לרקוד בשתי חתונות

המשפט המופיע בכותרת הוא פתגם ידוע, והרעיון הטמון בו נמצא גם במשפט 'לאחוז את החבל בשני קצותיו', אך מה הקשר של שני פתגמים אלו לפרשתנו? לפעמים, רוצים אנו להיות טובים אלא שהדבר קשה. קשה לנו לוותר על דברים מסויימים, אנו רוצים 'לאכול את העוגה ושתישאר שלמה' (ווריצייה נוספת של הפתגם...). לעיתים, הדבר אפשרי ואף רצוי כמו למשל במידות הנפש, כפי שמסביר הרמב"ם את דרכו הידועה ללכת בשביל הזהב. אך לעיתים אין הדבר כן, ולכל אדם ישנה יכולת הבחירה היכן הוא נמצא, בברכה – בעשיית רצון ה' וממילא תבוא עליו הברכה (בעולם הזה או בעולם הבא), או בקללה – אי ציות לדבר ה'. וזה בדיוק המסר של מעמד הברכה והקללה שציווה ה' על עם ישראל לקיים בכניסתם לארץ, (ארוע זה מתקיים בפועל רק בספר יהושע פרק ח') על פי דברי הספורנו לפסוק הפותח את פרשתנו (פרק י"א פס' כ"ו): **"הביטה וראה שלא יהיה עניינך על אופן בינוני כמו שהוא המנהג ברוב, כי אמנם אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה והם שני קצוות... ושניהם לפניכם להשיג כפי מה שתבחרו"** וכן הוא כותב בפרושו לפסוק ל': **"הלא המה בעבר הירדן - בתחילת בואכם בארץ, כדי לפרסם בתחילת כניסתכם שלא תהיה ישיבתכם בה על אופן מספיק אבל יהיה על אופן מוצלח או על אופן מקולל"**. כלומר ה' רצה להבהיר לעם ישראל ובפרט לפני כניסתם לארץ, במצוות ה' לא תוכלו להיות בבינוניות, לקיים את מצוות ה' בצורה מספיקה (או מספקת בלשונו) אלא יש: או קיום דבר ה' כמו שצריך = ברכה, או חס ושלום אי קיום דבר ה' = קללה.

לא כדאי להביא דוגמאות רבות כל אדם יודע בעצמו היכן הוא עומד, היכן הוא רוצה ללכת בדרך האמצע ורצה לאכול את העוגה ושתישאר שלמה. ובכל זאת, דוגמא מימים עברו של עם ישראל: בתקופת המלכים עם ישראל חוטא בחטא החמור של עבודה זרה, מלכי ישראל בעצמם חוטאים ומחטיאים. אליהו בקנאו לה' עושה מעשה כעין מעמד הר סיני ומראה לעם בצורה ניסית גלויה כי אכן ה' הוא האלוקים. והעם אחריו קוראים כולם: **"ה' הוא האלוקים, ה' הוא האלוקים"**. תוך כדי המעמד בשעת כושר זו מוכיח אליהו את העם (מלכים א', י"ח, כ"א): **"וַיִּגַּשׁ אֵלָיו אֶל-כָּל-הָעָם וַיֹּאמֶר עַד-מַתִּי אַתֶּם פֹּסְחִים עַל-שְׁתֵּי הַסַּעֲפִים אִם-ה' הָאֱלֹקִים לָכוּ אַחֲרָיו וְאִם-הַבַּעַל לָכוּ אַחֲרָיו וְלֹא-עָנּוּ הָעָם אֹתוֹ דְבָר"**. אליהו זועק אם אכן נוכחתם לדעת שכאן נמצאת האמת השליכו מעליכם את כל השקר. העם לא עונה אותו דבר ולמעשה יודעים אנו שהעם לא נוטש את העבודה זרה ופוסח על שני הסעיפים. כל אחד יחל לחשוב מתי הוא פוסח על שני הסעיפים ויבחר בדרך האמיתית והישרה.

